

Geesti - ma rahwa

K a l e n d e r

ehf

Läht - Ramat

1857

aasta peale, pärrast meie

Issanda Jeesuse Kristuse

sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Talliinas,

trükkitud Lindworsi pärrijate kirjadega.

Märkide selletaminne.

- Noor = ku.
- ☾ Essimenne werand.
- ☾ Täis = ku.
- ☾ Wiimne werand.

e. l. enne lõunat. — P. Pühha.
p. pärrast. — p. l. pärrast lõunat.

Der Druck dieses nur in den Ostseegouvernements ab-
zufehenden Kalenders wird unter der Bedingung gestattet, daß
nach Beendigung desselben der Abgeth. Censur in Dorpat die
vorschriftmäßige Anzahl Exemplare zugestellt werde.

Dorpat, den 16. August 1856.

(L. S.) Abgetheilter Censor de la Croix.

N 105.

Sündinud asjade aiaarw.

Loomisest tännini	5806 aast.
Kristusse sündimisest tännini	1857 —
Et Tallinna ülesehitati	638 —
Et ramatud hakkati trükkima	417 —
Pärrast Lutterusse õige usso ülesõwdmist	340 —
Pärrast wanna katko	200 —
Pärrast sedda, kui Toompä põllend	173 —
Pärrast sure nälja hakkatust	162 —
Et Peterburgi linna ehitama hakkati	154 —
Et meie Ma Wenne-rigi wallitsusse alla sai	147 —
Et suurtkoli Tartus asutatati	55 —
Et ufi rõugid hakkati pannema	54 —
Et Prantsus Wenne-maale tulli ja Moskwa linna ärrapõlletas	45 —
Et Eesti-maal priust kulutati	40 —
Et Ria-maal priust kulutati	38 —
Et meie Keisri Herra Aleksander II. wallit- semas on	2 —

Kristusſe ümberleikamisſeſt. Luf. 2, 21.

1 Teiſip.	Neäri Püh.	Uita Summal!
2 Keſknäd.	Abel	
3 Neljaſp.	Enof	Lund.
4 Rede	Metuſalem	Külma
5 Laupäaw	Simeon	

Largad hommiko:maalt. Matt. 2, 1.

6 Pühhap.	3 Kunn. Püh.	 6, 29 e. l.
7 Eſmaſp.	Julianuſ	
8 Teiſip.	Erart	ja wahheſt
9 Keſknäd.	Peatuſ	
10 Neljaſp.	Paawli pääw	lund.
11 Rede	Emraim	
12 Laupäaw	Rein	Külm ja

Jeſuſ 12 aatat wanna. Luf. 2, 41.

13 Pühhap.	1. P. p. 3 K. P.	
14 Eſmaſp.	Robert	 1, 5. e. l.
15 Teiſip.	Tiidriſ	tuulne.
16 Keſknäd.	Kiſbert	
17 Neljaſp.	Tõnniſe pääw	Pehme

18 Rede	Uſſel	
19 Laupäaw	Sara	lund.

Pulmad Kana:linnas. Joann. 2, 1.

20 Pühhap.	2. P. p. 3 K. P.	 9, 59. p. l.
21 Eſmaſp.	Wab. Sebaſt.	
22 Teiſip.	Neto	Parras kül-
23 Keſknäd.	Madlena	mad ilmad.
24 Neljaſp.	Lotta	
25 Rede	Timoteuſ	
26 Laupäaw	Paawli ümb.	
	Polikarpuſ	Pilwitab.

Pealikust Kapernauma:linnas. Matt. 8, 1.

27 Pühhap.	3. P. p. 3 K. P.	Tuulne.
28 Eſmaſp.	Karel	 1, 32 e. l.
29 Teiſip.	Samuel	
30 Keſknäd.	Adelgund	Sajab lund.
31 Neljaſp.	An	

ionemal ſelle fu päwal tõuſeb päike pool tundi
pärraſt kello 8, ja lähheb loja pool tundi pärraſt
kello 3. Pääw on 7, ja ö 17 tundi pikk.

1 Rede	Prigitta	Heitlik ilm.
2 Laupäw.	Küünla pääw.	

Wina; mäest. Matt. 20, 1.

3 Pühhap.	9. P. e. Kr. üll. P.	Selged
4 Esmasp.	Beronika	
5 Teisip.	Agata	 3, 59 a. l.
6 Keßnäd.	Tora	
7 Neljasp.	Rikard	ja
8 Rede	Salomon	kulmad
9 Laupääw	Appolonia	ilmad.

Külwi-mehhest. Luk. 8, 4.

10 Pühhap.	8. P. e. K. üll. P.	Külm
11 Esmasp.	Elwina	
12 Teisip.	Eulalia	 1, 37 p. l.
13 Keßnäd	Penigna	
14 Neljasp.	Walentin	
15 Rede	Waußina	annab järrele.
16 Laupääw	Tula	

Pimmedast tee äres. Luk. 18, 31.

17 Pühhap.	Paasto Pühha	Weidred
18 Esmasp.	Konfordia	ilmad.
19 Teisip.	Wastla pääw.	 6, 9 e. l.
20 Keßnäd.	Sim. Apost.	
21 Neljasp.	Tuhka pääw	
22 Rede	Tesaias	Tuulne.
23 Laupääw	Peetri pääw	
	Mina	Annab lund.

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

24 Pühhap.	1. P. Paastus	Külm
25 Esmasp.	Maddise pääw	
26 Teisip.	Wiktor	
27 Keßnäd.	Nestor	 5, 56. p. l.
28 Neljasp.	Palwe pääw	ja tuulne.
	Juustus	

ionemal selle fu päwal tõuseb päike kello 7, lähheb loja kello 5. Pääw on 10, 6 14 tundi pikk.

1 Rede	Albinus	Päwal heitlik
2 Laupäam	Medea	ja

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

3 Pühhap.	2. P. Paastus	fanged
4 Esmasp.	Adrian	õ = külmad.
5 Teisip.	Angelus	
6 Restnäd.	Kotwrid	 10, 42 p.l.
7 Neljasp.	Perpetua	
8 Rede	Põri päam.	Kaunid kül-
9 Laupäam	Prudentius	

Kristus aiab furratid wälja. Luf. 11, 14.

10 Pühhap.	3. P. Paastus	mad ja
11 Esmasp.	Konstantin	
12 Teisip.	Kregor	selged päwad.
13 Restnäd.	Ernst	
14 Neljasp.	Sakarias	 0, 7. e.l.
15 Rede	Longinus	
16 Laupäam	Aleksander	Uddune.

5000 mehhe sõdmissesest. Joan. 6, 1.

17 Pühhap.	4. P. Paastus	Külmad
------------	---------------	--------

18 Esmasp.	Kabriel	ilmad.
19 Teisip.	Josep	
20 Restnäd	Olga	 3, 13. p.l.
21 Neljasp.	Pent	
22 Rede	Kamel	Päwa soe.
23 Laupäam	Liits	

Jesus kiwwidega wiisatud. Joan. 8, 46.

24 Pühhap.	5. P. Paastus	Heitlikud
25 Esmasp.	Paasto Marj. p.	ilmad.
26 Teisip.	Emanuel	Ilmad
27 Restnäd.	Kustas	põrawad
28 Neljasp.	Kideon	 11, 3. e. l.
29 Rede	Eustahius	
30 Laupäam	Adonius	jälle

Kristusse sõsesõitmissesest. Matt. 21, 1.

31 Pühhap.	6. P. Paastus	külma pole.
------------	---------------	-------------

ionemal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, lähheb loja kello 6. Päam on 12 ja õ 12 tundi pikk.

1 Esmasp.	Karjalastm. p.	Weidfred
2 Teisip.	Paulina	
3 Keßnäd	Berdinand	ilmad.
4 Neljasp.	Suur Nelja p.	
5 Rede	Suur Rede.	 1, 39 p. l.
6 Laupäaw	Kölestin	

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.

7 Pühhap.	Ülestõusm. P.	Külm
8 Esmasp.	Teine Pühha	ja
9 Teisip.	Kolmas P.	
10 Keßnäd.	Esekiel	wihmane.
11 Neljasp.	Leo	
12 Rede	Julius	 8, 53 e. l.
13 Laupäaw	Justinus	

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19.

14 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	
	Künni p. äw	Külmad
15 Esmasp.	Olimpia	
16 Teisip.	Karisius	ilmad.
17 Keßnäd.	Rudolm	

18 Neljasp.	Walerian	Illusad
19 Rede	Simon	 1, 57 e. l.
20 Laupäaw	Jakobina	

Heast karjatsest. Joan. 10, 12.

21 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	ilmad.
22 Esmasp.	Rajus	
23 Teisip.	Jürri pääw	Tuulne
24 Keßnäd.	Albert	ja
25 Neljasp.	Markusse p.	felge ilm.
26 Rede	Esekiel	 3, 50 e. l.
27 Laupäaw	Anastasiu	

Ürritessse aia pärrast. Joan. 16, 16.

28 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	Päwa soe.
29 Esmasp.	Reinmund	Miisked
30 Teisip.	Erastus	ilmad.

ionemal selle ku päwal tõuseb päike pool tund pärrast kello 4, ning lähheb loja pool tund pärrast kello 7. Pääw on 15 ja 8 9 tundi pikk.

1 Kestnäd.	Wolbri pään	Päwa soe,
2 Neljasp.	Sigismund	tuulne
3 Rede	+ Leidminne	
4 Laupäaw	Wlorian	ja

Kristusse ärraminneisest. Joan. 16, 5.		
5 Pühhap.	4. P. p. üll. P.	 0, 49. e.l.
6 Esmasp.	Susanna	
7 Teisip.	Ulrika	wihmane.
8 Kestnäd.	Tanišlaus	
9 Neljasp.	Niggolas	Wihm ja
10 Rede	Kordian	
11 Laupäaw	Pankraatšius	 4, 27 p. l.

Digest pallumiseest. Joan. 16, 23.		
12 Pühhap.	5. P. p. üll. P.	päwa soe.
13 Esmasp.	Serwatsius	
14 Teisip.	Kristjan	Selge
15 Kestnäd.	Sohwi	ja
16 Neljasp.	Taewamin. p.	tuulne.
	(Guur + pään)	
17 Rede	Anton	
18 Laupäaw	Erif	 2, 51 p. l.

Rõmustajast Waimust. Joan. 15, 26.		
19 Pühhap.	6. P. p. üll. P.	Selge ilm.
20 Esmasp.	Ernestina	
21 Teisip.	Pontusina	Dige soe.
22 Kestnäd.	Mili	
23 Neljasp.	Desiderius	
24 Rede	Ester	Wihm,
25 Laupäaw	Urbanus	

Pühhaast Waimust. Joan. 14, 23.		
26 Pühhap.	Nelli Pühhi	 7, 2. p. l.
27 Esmasp.	Teine Pühha	
28 Teisip.	Willem	
29 Kestnäd.	Mart	jälle illusad
30 Neljasp.	Wigand	
31 Rede	Petronella	ilmad.

ionemal selle fu päwal tõuseb päike pool tund
pärrast kello 3, ning lähheb loja pool tund pär-
rast kello 8. Pään on 17 ja 6 7 tundi pitk.

1 Laupäam | Rotskal | Pea wihm

Jesus ja Nikodemus. Joani. 3, 1.

2 Pühhap. | 3 aino Jum. P. | pea päwa

3 Esmasp. | Emma | 8, 49 e. l.

4 Teisip. | Tarius | 8, 49 e. l.

5 Keskäd. | Ponivaatsius | paiste.

6 Neljasp. | Artemius | 8, 49 e. l.

7 Rede | Lukreetsia | Selged ilmad

8 Laupäam | Medardus | 8, 49 e. l.

Nikkast mehhest. Luk. 16, 19.

9 Pühhap. | 1. P. p. 3 a. J. P. | 11, 42 p. l.

10 Esmasp. | Pikkem päaw | 11, 42 p. l.

11 Teisip. | Hans | agga

12 Keskäd. | Parnabas | tuulne.

13 Neljasp. | Pasilides | 12, 1 e. l.

14 Rede | Tobias | 12, 1 e. l.

15 Laupäam | Senni | Wihmane.

16 Pühhap. | Widi päaw | 12, 1 e. l.

Surest õhtosõmaaiast. Luk. 14, 16.

16 Pühhap. | 2. P. p. 3 a. J. P. | Ilusad

17 Esmasp. | Nikander | 5, 59 e. l.

18 Teisip. | Homerus | 5, 59 e. l.

19 Keskäd. | Kermaatius | 5, 59 e. l.

20 Neljasp. | Florentin | 5, 59 e. l.

21 Rede | Rael | 5, 59 e. l.

22 Laupäam | Karolina | selged ilmad.

Raddunud lambast. Luk. 15, 1.

23 Pühhap. | 3. P. p. 3 a. J. P. | Parras soeab

24 Esmasp. | **Jani päaw** | 8, 23 e. l.

25 Teisip. | Webronia | 8, 23 e. l.

26 Keskäd. | Jeremias | 8, 23 e. l.

27 Neljasp. | Ladislaus | ilmad.

28 Rede | Josua | 8, 23 e. l.

29 Laupäam | Peetri Paw. p. | Pallasad

Olge armolissed. Luk. 6, 36.

30 Pühhap. | 4. P. p. 3 a. J. P. | ilmad.

Ionemal selle ku päwal rouseb päike 3 we:
randit pärrast kello 2, ning lähhes loja üks we:
rand pärrast kello 9. Päaw on 18 ning üks pool,
õ pool fuet tundi pikk.

1 Esmasp.	Teobald	Pilwine.
2 Teisip.	Heina Maria p.	 2, 35 p. l.
3 Keßnäd.	Kornelius	
4 Neljasp.	Ulrik	Tuul
5 Rede	Anselm	
6 Laupääw	Hektor	ja wihm.

Nohkest kallafagist. Luf. 5, 1.

7 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	Selged
8 Esmasp.	Kilian	
9 Teisip.	Kirillus	 7, 51 e. l.
10 Keßnäd.	7 Wenda	ja
11 Neljasp.	Eleonora	
12 Rede	Hindrik	
13 Laupääw	Marreta pääw.	pallawad

Wariseride digussest. Matt. 5, 20.

14 Pühhap.	6. P. p. 3 a. J. P.	pawad.
15 Esmasp.	Upost. jaggam.	
16 Teisip.	August	 10, 53 p. l.
17 Keßnäd.	Ale kfiu	
18 Neljasp.	Rosina	Wihm.

19 Rede	Widerika	Pilwine.
20 Laupääw	Elias	

4000 mehhe södtmisest. Mark. 8, 1.

21 Pühhap.	7. P. p. 3 a. J. P.	Parras
22 Esmasp.	Maria Madal.	soe.
23 Teisip.	Dskar	
24 Keßnäd.	Kristina	 8, 7 p. l.
25 Neljasp.	Jakobi pääw	
26 Rede	Anno	
27 Laupääw	Marta	Mürrišta-

Walle-prohwetidest. Matt. 7, 15.

28 Pühhap.	8. P. p. 3 a. J. P.	minne ja
29 Esmasp.	Olowi pääw	wihm.
30 Teisip.	Kermanus	 7, 20 p. l.
31 Keßnäd.	Kristwrid	

ionemal selle ku päwal tõuseb päife pool tund
parrast kello 3, ning lähheb loja pool tund pär-
rast kello 8. Pääw on 17, ja 8 7 tundi pikk.

1 Neljasp.	Peetri wang.	Selge ilm.
2 Rede	Annibal	
3 Laupäaw	Eleasar	Wihmased

Üllekohtusest maia-piddajast. Luf. 16, 1.

4 Pühhap.	9. P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
5 Esmasp.	Dswald	
6 Teisip.	Eugenius	Ilusad
7 Keßnäd.	Dönno	6, 5 p. l.
8 Neljasp.	Kerhard	
9 Rede	Romanus	
10 Laupäaw	Lauritse pääw.	ilmad,

Jerusalemma ärrarikmisest. Luf. 19, 41.

11 Pühhap.	10. P. p. 3 a. J. P.	jälle pari
12 Esmasp.	Alara	
13 Teisip.	Hildebert	päwa pärrast
14 Keßnäd.	Klementine	
15 Neljasp.	Rukki Maar. p.	4, 44 p. l.
16 Rede	Isaaf	
17 Laupäaw	Wilibald	wihm.

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

18 Pühhap.	11. P. p. 3 a. J. P.	Soead
19 Esmasp.	Sebald	
20 Teisip.	Pernard	ilmad.
21 Keßnäd.	Rut	
22 Neljasp.	Willibert	Tuulne.
23 Rede	Sakeus	6, 46 e. l.
24 Laupäaw	Pärtli pääw.	

Kurdist ja teletumast. Mark. 7. 31.

25 Pühhap.	12. P. p. 3 a. J. P.	Selge ja
26 Esmasp.	Treneus	
27 Teisip.	Rebhard	tuulne.
28 Keßnäd.	Augustinus	
29 Neljasp.	Joan. huffasam.	Wihm.
30 Rede	Penjamin	0, 29 e. l.
31 Laupäaw	Rebekka	

ionemal selle ku päwal tõuseb päike 3 werandit pärrast kello 4, ning lähheb loja werand pärr. kello 7. Pääw on 14 ning üks pool, ja 8 pool kummet tundi pikk.

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

1 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	Selged
2 Esmasp.	Eisa	
3 Teisip.	Reinard	ja tuulsed
4 Keßnäd.	Kai	
5 Neljasp.	Moses	ilmad.
6 Rede	Magnus	
7 Laupääm	Regina	 7, 12 e. l.

Rünnest piddali = többisest. Luf. 17, 11.

8 Pühhap.	14. P. p. 3 a. J. P.	Wahhest
9 Esmasp.	Mar. sündmin.	uddused,
10 Teisip.	Pruno	
11 Keßnäd.	Soßtenes	wahhest
12 Neljasp.	Pöri pääm.	päwapaistfed
13 Rede	Sirus	
14 Laupääm	Amatus	
	† üllendaminne.	 10, 38 e. l.

Mammonast. Matt. 6, 24.

15 Pühhap.	15. P. p. 3 a. J. P.	
16 Esmasp.	Leontina	ja

17 Teisip.	Josepina	
18 Keßnäd.	Kotlob	wihmased
19 Neljasp.	Werner	ilmad.
20 Rede	Waußta	
21 Laupääm	Matteuse pääm	 4, 48 p. l.

Raini: liina furnust. Luf. 7, 11.

22 Pühhap.	16. P. p. 3 a. J. P.	Uddused
23 Esmasp.	Dsea	
24 Teisip.	Joan. sam.	ja külmad
25 Keßnäd.	Kleomas	
26 Neljasp.	Harald	limad.
27 Rede	Adolw	
28 Laupääm	Wentfel	 7, 32 e. l.

Wee: többisest. Luf. 14, 1.

29 Pühhap.	17. P. p. 3 a. J. P.	Ilusad
	Mihkli pääm	ilmad.
	Leitusse pühha	
30 Esmasp.	Hironimus	

Iinemat selle ku päwal rüuseb päife kello 6, ning lähheb loja kello 6. Pääm on 12 ning 8 fa 12 tundi pist.

1 Teisip.	Bolmar	Pilwine
2 Kestnäd.	Woldemar	ja kül.
3 Neljasp.	Tairus	Wahhest
4 Rede	Prants	
5 Laupäaw	Wridebert	 11, 17 p. l.

Suremast käsust. Matt. 22, 34.

6 Pühhap.	18. P. p. 3a. J. P.	
7 Esmasp.	Malo	sojad päwad
8 Teisip.	Tomasia	agga
9 Kestnäd.	Tionisius	ennamiste
10 Neljasp.	Melfior	wihma.
11 Rede	Purfart	
12 Laupäaw	Walwrid	

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1.

13 Pühhap.	19. P. p. 3a. J. P.	
14 Esmasp.	Kalikstus	 3, 44 e. l.
15 Teisip.	Heddo	Heitlikkud
16 Kestnäd.	Kallus	ilmad.
17 Neljasp.	Leonhard	Hakkab kül-

18 Rede	Lukassee päaw	metama,
19 Laupäaw	Luutsius	

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

20 Pühhap.	20. P. p. 3a. J. P.	
21 Esmasp.	Uutterusse öige usso ülesw. P.	 2, 36 e. l.
22 Teisip.	Ursel	jälle pilwine
23 Kestnäd.	Kordula	
24 Neljasp.	Sewerin	ilm ja
25 Rede	Salome	
26 Laupäaw.	Krispin	tuulne.
	Umandus	

Runningamehhe poast. Joan. 4, 47.

27 Pühhap.	21. P. p. 3a. J. P.	 5, 53 p. l.
28 Esmasp.	Sim. Judas	Pilwine.
29 Teisip.	Engelhard	Lund on
30 Kestnäd.	Abalon	lota.
31 Neljasp.	Wolfgang	

ionemal selle ku päwal tõuseb päife pool tund pärrast kello 7, ning lähheb loja pool tund pärrast kello 5. Päaw on 9, ja õ 15 tundi pitk.

1 Rede	Pühhade pääw.	Heitlikkud
2 Laupääw	Hingede pääw.	ilmad

Rawwalast sullafest. Matt. 18, 23.

3 Pühhap.	22. P. p. 3 a. J. P.	annawad
4 Esmasp.	Otto	5, 33 p. l.
5 Teisip.	Plandina	
6 Keßnäd.	Käßer	lund.
7 Neljasp.	Paltasar	
8 Rede	Klaudius	Kaunis kül.
9 Laupääw	Joobst	

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

10 Pühhap.	23. P. p. 3 a. J. P.	
11 Esmasp.	Martin Lutter	mad ilmad.
12 Teisip.	Martin piisk.	
13 Keßnäd.	Sonäs	7, 12 p. l.
14 Neljasp.	Arkadius	
15 Rede	Pridik	Külm ja
16 Laupääw	Leopold	tuulne.
	Ottomar	

Jairi tütest. Matt. 9, 18.

17 Pühhap.	24. P. p. 3 a. J. P.	
18 Esmasp.	Kelasiu	Ilmad põra-
19 Teisip.	Liisbet	0, 36 p. l.
20 Keßnäd.	Amos	
21 Neljasp.	Maria ohwerd.	mad sulla
22 Rede	Setilia	pole.
23 Laupääw	Klement	

Hirmsast ärrakautamisse tööst. Matt. 24, 15.

24 Pühhap.	25. P. p. 3 a. J. P.	
25 Esmasp.	Surn. mälles. p.	Heitlik ilm.
26 Teisip.	Kadrina p.	8, 17 e. l.
27 Keßnäd.	Konrad	
28 Neljasp.	Setta	Saab peh-
29 Rede	Künter	med lund.
30 Laupääw	Ewart	
	Andresse pääw	Miisked ilmad.

ionemal selle ku päwal tõuseb päike pool tundi
pärrast kello 8, ning lähheb loja pool tund pär-
rast kello 3. Pääw on 7, ja ö 17 tundi pikk.

Kristusse süüsi: sündimiseft. Matt. 21, 1.

1 Pühhap.	1. Krist. tull. P.	
2 Esmasp.	Kandidus	Heitlikud
3 Teisip.	Lala	ilmad.
4 Keisnäd.	Parbo	 0, 38 p. l.
5 Neljasp.	Sabina	
6 Rede	Niggola pääw.	Pilwised ja
7 Laupäaw	Antonia	tuulsed ilmad.

Lähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

8 Pühhap.	2. Krist. tull. P.	
9 Esmasp.	Maria sam.	Külm.
10 Teisip.	Pühhem pääw	
11 Keisnäd.	Judit	Päwad
12 Neljasp.	Elso	lähherwad
13 Rede	Luutsia	 8, 15 e. l.
14 Laupäaw	Nikastus	Külmemaiks.

Joannes wangi: tornis. Matt. 11, 2.

15 Pühhap.	3. Krist. tull. P.	Selge
16 Esmasp.	Albina	ja kaunis

17 Teisip.	Ignaatius	Külm.
18 Keisnäd.	Kristow	 11, 12 p. l.
19 Neljasp.	Lot	
20 Rede	Abram	Heitlik
21 Laupäaw	Toma pääw	ja saeab lund.

Joannesse tunnistusfest. Joann. 1, 19.

22 Pühhap.	4. Krist. tull. P.	
23 Esmasp.	Agobert	Selge
24 Teisip.	Adam, Ema	ja külm.
25 Keisnäd.	Jõulo	Tuulne.
26 Neljasp.	Teine Pühha	 2, 26 e. l.
27 Rede	Kolm. Pühha	
28 Laupäaw	Süta laste p.	

Immeke: pannemiseft. Luf. 2, 33.

29 Pühhap.	P. p. Jõulo.	
30 Esmasp.	Tawet	Heitlik ilm.
31 Teisip.	Silwester	

Ionemal selle ku päwal tõuseb päike werand pär: rast kello 9, ja lähheb loja 3 werandit nährast kello 2. Pääw on 5 ja üks pool, ja 18 ja üks pool tundi pitk.

Aasta muutmissed.

Kewwade hakkab 8. Paasto-ku päwal, kello 5, 15 min. p. l. Siis on päaw ja õ ühhe pikkused.

Sui hakkab 9. Jani-ku päwal, kello 1, 56 min. p. l. Siis on meil keige pikkem päaw.

Süggise hakkab 11. Mihkli-ku päwal, kello 4, 3 min. e. l. Siis on päaw ja õ ühhe pikkused.

Talwe hakkab 9mal Jõulo-ku päwal, kello 9, 47 min. p. l. Siis on meil keige lühhem päaw.

Päwa- ja Ku-warjutamissed.

Sel 1857 aastal warjutakse päikest kaks korda, agga ku ei sa sel aastal koggoni mitte warjutud.

Esimenne on üks meie maal näggematta täie päwa warjutamine 13. Paasto-kuu päwal. Teine on üks rõnga-mobi päwa-warjutamine 6. Mihkli-kuu päwal, Tallinnas saab üksi selle warjutamisse wiimine ots nähtaw ollema; temma lõppeb 30 minutid pärast kello 6, pea pärast päwa tõuso.

K r o n o p ü h h a d,
mis ue kirriko seadusse järrele ka Maafirri-
futes nenda kui Paasto jutlusse päwad
tullemad piddada:

- 1) Kõunla-ku 19. päwal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi wallitsusse hakkatusse päaw.
- 2) Jürri-ku 17. päwal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi sündimisse päaw.
- 3) Jürri-ku 23. päwal. Keisri Herra Emma õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse Proua Aleksandra Weodorowna nimme päaw.
- 4) Heina-ku 1. päwal. Keisri Herra Emma, õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse Proua, Aleksandra Weodorowna sündimisse päaw.
- 5) Heina-ku 22. päwal. Meie sure Keisri Proua Maria Aleksandrowna nimme päaw.
- 6) Heina-ku 27. päwal. Meie sure Keisri Proua Maria Aleksandrowna sündimisse päaw.
- 7) Leikusse-ku 26. päwal. Meie Sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi ja Emma abbikasa Kronimisse päaw.
- 8) Leikusse-ku 30. päwal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.

- 9) Mihkli:ku 8. päwal. Tšesarewitsi Surewüsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärrija sündimisse pääw.
 10) Jüulo:ku 6. päwal. Tšesarewitsi Surewüsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärrija nimme pääw.

Keisri Herra Suggoselts.

Aleksander II. Nikolajewits, Keige Wennerigi wallitseja ja Keiser, Pohla:ma Kuningas j. n. e., sünd. 17. Jüri:ku p. 1818.
 Maria Aleksandrowna, Keisri Proua, sünd. 27. Heina:ku p. 1824.

Nende lapsed:

- 1) Nikolai Aleksandrowits, Tšesarewits, Suurwüsti ja Wennerigi aujärje pärris pärrija sünd. 8. Mihkli:ku päwal 1843.
- 2) Aleksander Aleksandrowits, Suurwüsti, sündinud 26. Kuu:la:ku päwal 1845.
- 3) Wladimir Aleksandrowits, Suurwüsti, sünd. 10. Aprillil 1847.
- 4) Aleksei Aleksandrowits, Suurwüsti, sünd. 2. Märri:ku p. 1850.

- 5) Maria Aleksandrowna, Surewüsti Printses, sünd. 5. Oktobril 1853.
 Aleksandra Weodorowna, Keisri Herra Emma ja õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi leß:proua, sünd. 1. Jüulil 1798.

Emma lapsed:

- 1) Konstantin Nikolajewits, Suurwüsti, sünd. 9. Septbril 1827.
 Emma Proua Aleksandra Josepowna, sünd. 8. Jüulil 1830.

Nende lapsed: Suurwüstid:

- Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Kuu:la:ku p. 1850.
 Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leikusse:ku p. 1851.
 Wera Konstantinowna, sünd. 4. Kuu:la:ku p. 1854.
- 2) Nikolai Nikolajewits, Suurwüsti, sünd. 27. Jüulil 1831.
 Emma Proua Aleksandra Petrowna, sünd. 26. Mai:ku päwal 1838.
 - 3) Mihail Nikolajewits, Suurwüsti, sünd. 13. Oktobril 1832.
 - 4) Maria Nikolajewna, Surewüsti Printses, Leichtenbergi Prinsfi Maksimiliani leß:proua, sünd. 6. Augüstil 1819.

Temma lapsed:

Würstid ja würstinad Romanowski, Reichtenbergi
Hertsogid ja Hertsoginad,

Würst Nikolai Maksimilianowits, sünd.

23. Juli; ku päwal 1843.

Würst Eugen Maksimilianowits, sünd.

27. Januari; ku päwal 1847.

Würst Sergei Maksimilianowits, sünd. 8.

Septembri; ku päwal 1849.

Würst Georg Maksimilianowits, sünd.

17. Webruari; ku päwal 1852.

Würstina Maria Maksimilianowna, sünd.

4. Oktobri; ku päwal 1841.

Würstina Eugenia Maksimilianowna, sünd.

20. Martsi; ku päwal 1845.

6) Surewürsti printsess Olga Nikolajewna, Wür-
tembergi Prints Karl Wridrik Aleksandre
proua; sünd. 30. Aug. 1822.

Helena Pawlowna, Würtembergi Printsess, Suur-
würsti Mihail Pawlowitsi leß; proua; sünd.

28. Septembril 1806.

Temma laps:

Katarina Mihailowna, Meßlenpurri; Stre-
litsi Hertsogi Georgi proua; sünd. 16.
Aug. 1827.

Maria Pawlowna, Suurwürsti Printsess, Wei-
mari; ma wallitseja Karl Wridrik leß; proua;
sünd. 4. Webruaril 1786.

Anna Pawlowna, Suurwürsti Printsess, Hol-
landi; ma kuninga; Willemi II. leß; proua
sünd. 7. Jan. 1795.

Teadaandminne ladapidamisest.

I. Cesti-ma Rubbermangus.

Neäri • fu

7mal ja 8mal päwal Orgital. — 10mal ja
11mal päwal Haabsalus. — 17mal ja 18mal
päwal Kollowerres. — 26mal ja 27mal päwal
Reblaste mõisas (linna ja hobbose laat). — 27mal
ja 28mal Rakwerres. — 3mal Redel pärrast
Neäri p. Kaplas.

Rüünla • fu

2sel ja 3mal päwal Valdiskis. — 3mal p.
Paides. — Esmaspäaw enne Bastla-päwa:
Lihholas.

Jani = fu

16mal ja 17mal Rakwerres. — 20malt 30ni Tallinnas suur Saksa laat. — 25mal Paides.

Mihkli = fu

10mal ja 11mal Paides. — 14mal ja 15mal Haabsalus. — 12mal ja 22mal Valdiskis. — 22mal Jõhvis. — 24mal Lihholas. — 26mal 27mal ja 28mal Tallinnas weikse ja hobbose laat. — 29mal (Mihkli-päawal) Rakwerres, Reblaste mõisas, Keila kiriko jures. — 1sel Redel pärast Mihklit Raplas.

Wina = fu

1sel Reblaste mõisas. — 4mal ja 5mal Kollowerres. — 6mal Jõeletmes (nädal pärast Mihkli-päwa.)

Talwe = fu

8mal ja 9mal Paide linnas.

Jõulo = fu

3mal Kristusse Tullemisse Pühhal: Märjama kiriko jures.

II. Lihwlandi-ma kubbermangus.

Tartu-liinas: 1) Suur saksa laat, hakkab päaw pärast 3 Kunninga päwa, petakse kolm nädalat. 2) Peetri-laad, 29mal Jani-fu p. 3) 9mal Mihkli-fu p. 4) Mihkli-laad 29mal Mihkli-fu päwal.

Verno-liinas: 1) 20mal Heina-fu p., saksa laat; petakse 3 nädalat. 2) Weikse- ja hobbuselaad esmaspäwal ja teisipäwal enne Mihkli-päwa. Kolmas laat petakse esmaspäwal ja teisipäwal pärast Kr. tull. p.

Willandi-liinas: 1) Saksa laat 2sel Künula-fu p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mihkli-fu päwal.

Kurresare-liinas: 1) 6mal Künula-fu p. hakkab suur saksa laat; petakse kahheksa päwa. 2) 15mal Mihkli-fu p. hobbose ja weikse laat, petakse 3 päwa. 3) 1sel Wina-fu päwal ja veel 3 päwa.

Verro-liinas: 1) 22mal Küünla-ku päwal suur saksa laat, 8 päwa. 2) Jani-päwal. 3) 24mal Mihkli-ku päwal. 4) 10mal Talwe-ku päwal.

Walga-liinas: 1) Saksa laat ha. 2sel Küünla-ku p., petakse 8 p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mihkli-ku päwal. 4) Mardi-päwa laat. **Wastse-liinas:** Mihkli-päwal.

Abja-mõisa: Mihkli-ku 2sel ja 3mal päwal.

Untso-mõisa: Mihkli-ku 14mal päwal.

Audro-mõisa: 1) Rede enne Wastla päwa. 2) 7mal ja 8mal Mihkli-ku p.

Helme-mõisa: 15mal Leikuse-ku päwal.

Räo-mõisa: 10mal Porri-ku päwal.

Kantso-mõisa: 30mal Rukki-ku päwal.

Kastna-mõisa: 5mal Mihkli-ku päwal.

Killingi-mõis.: 1sel, 2sel ja 3mal Mihkli-ku p.

Kirrepeäl: 17mal Mihkli-ku päwal.

Koorte-mõisa: 15mal Mihkli-ku päwal.

Waste-mõisa: Porri-ku 2sel ja 3mal päwal.

Rosse-mõisa: 24mal Rukki-ku päwal.

Eustiverre-mõisa: 15mal Porri-ku päwal.

Mönniste-mõisa: 10mal Mihkli-ku päwal.

Moisekaste-mõisa: 10mal Leikuse-ku päwal.

Mustwees: Mardi päwal.

Pölsamaal: 17mal Mihkli-ku päwal.

Pörawerre-mõisa: 13mal Mihkli-ku päwal.

Räppinas: 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal.

Rossi-mõisa: 24mal Leikuse-ku päwal.

Rõuge-mõisa: 8mal Mihkli-ku päwal.

Senno-mõisa: 21mal Mihkli-ku päwal.

Tarweste-mõisa: Peetri päwal.

Weski-mõisa: 15mal Porri-ku päwal.

Narwa-liin peab üks linna, weisse ja hobbose laat 5mal tunni 9ni Küünla-ku päwal — ja 20mal tunni 23ni Mihkli-ku päwal.

Teadaandminne,

mil aial ramatud Posti maias wasto wõetakse, ja mil aial postid ramatuid Tallinna towad.

Wasto wõetakse:

Peterburri ja Tartu liina pole: Kesknäddala ja Laupäwa hommiko kello 9sast lõuneni kello 12.

Riga ja Verno liina pole: Teisipäaw ja Reda kello 9sast hommiko senni kui pärrast lõunat kello 2.

Haabsalu ja Paide liina: Pühapäaw ja Neljapäaw hommiko kello 9sast senni kui kello 2 p. l.

Postid towad ramatuid:

Peterburrift ja Riga liinnast: Neljapäwa ja Pühapäwa õhtul.

Haabsalust ja Paidest: Kesknäddal ja Laupäaw.

Luggemissed.

Summala käsfi ei olle lühikesseks jäänud.

Ühhes ajaramatus, mis meile Saksamaalt sõnnomid toob, lugesime mullo ühhest sündinud asjast, mis meile selgeste näitab, kuidas Summal nüüdki wahhest äkkiste omma armo põlgajaid kohto ette toob. Üks kattukseteggija olli firriko torni katust parrandamas. Se kartlik töö olli temma kätte õppitud ammet, temma pea ei käinud ümber, temma jalg ei koministand, temma käsfi ei wärrisend. Et küll temma seisusse kohhast wadata feif innimessed kui titted ja feif majad kui lapses, mang paistsid ollema, siiski temma ei hirmund. Ugga temma töö olli nüüd walmis, wiimne hoop olli lõdud. Ja sai temma weel feif hästi järrele wadanud,

siis hakkas ta sedda õppind teed tassa-
feste alla tulles. Agga seal sündis tem-
male, mis ja mõnnelegi temma suggusele
enne sündind: silmad läksid kirjaks, temma
kõmmistas ja kullus. Ja hulk rahvast,
kes otse juhtumisse kumbel ollid kokku tul-
nud sedda ehitamisse ja parrandamisse
tõdd watama, seisis al maa peal ja eh-
matas sedda nähhes, ja küssendas: „Oh
nõud ta kullub, ta kullub, torni otsast,
surnuks wiist ja purruks!“ Agga temma
olli kirjako pole langend ja kullus kirjako
kattukse peale, agga segi olli raske hoop,
ja uimane ja surno nälw weres temma
mõda kattust alla piddi. Agga kirjako
seina äres seisis suur kõrge pu, mis omma
ladwaga ullatas kirjako kattukse harja, ja
nenda kui mees weres, wõttis tihhi oks-
tega pu tedda wasto. Agga temma ei
sanud weel ei küssi egga jalgo ligutatud,
ja rahwas küssendas weel ikka, sest et ei
wõinud arwata kas ta ellus wõi surnud
piddi ollema ja et ka weelgi wõis wigga-

seks ja surnuks kulluda surest kõrge-
puust. Sest raskest kullus ta ühhest oks-
sast teise et lehked kühkisesid ja oksad räs-
sused. Agga wata: pissut hawalt hakkas
mees toibuma, ja arrosama, ja püdis kät-
tega puokstesse finni, ja allumiste oks-
tesse tõeste finni hakkates tulles ta pu
pealt mahha ja seisab maas omma en-
neste jalge peal püsti, ja jõuab, et kõi-
silmist walge kui lummi ehmatusse ja
hirmo parrast, siiski küssijattale tõdda, et
ta terve on ja wigga ei sanud kuskil.
Ja keif hakkawad ta ümber kaela ja terre-
tawad tedda, kui olleks ta kaua ärra ol-
nud ja pitkalt teelt tulnud, ja kiitwad
sedda suurt imme-tõdd, et innimenne torni
otsast kullub ja siiski ellusse ja terweks
jääb. Ja mehhe naene tuli ka joostes,
ja ta lapsed temmaga, sest nemmadki ollid
kullumissest kuulnud, ja sure rõmoga näggi
ta omma mehhe püsti seiswad ja hakkas
ta ümber kaela, ja heitis siis põlwili
mahha ja tännas sure healega Jumma-

lat selle immelikko armo eest; ja hūdis ka mehhe wasto ja keikide wasto: „lasse mahha põlwili, oh tännage keik meiega Jummalat, kes suurt heldust on näidanud meie wasto.“ Ja mitto rahwa seast kiitsid ka Jummalat ja ütlesid: „Dõeste, temma on suurt immet teind meie silmade ees, temma teeb wāggewaid teggusid tanna pääw ni kui algmisest.“ — Agga kattukse- teggija seisis ni kui hābbelik ja waid senni kui üks rahwa seast temmalt kūsšis: „Mis sa ka mõtlesid, kui sa puusse said?“ Ja mees, ni kui rõmus, et agga teist jutto tehti, ütles, „mis ma siis ennam kartsin, siis ma tundsin jo, et ma olin peasend ja pūūdsin agga kätteaga okstesse finni.“ „Ja se olli sulle õnneks,“ ütles jälle üks tuttav, „et sa essiteks kattukselle kullusid.“ „Jah, kui ma sedda tundsin, siis olli mul enneselgi lotus, ja mõtlesin kōhhe selle pu peale.“ „Ja et se pu ni liggidal seisab, ja et sa seie pole kattust weresid, olli ka otse sinno õnneks.“ Ja

nūūd sai mees kiitlemisse jone kätte, ja hakkas peale sedda wiisi surustama ja selletama, senni kui assi üsna selgeks läks, et se ta omma tarkus olli olnud, sest wiimaks ütles: „Noh, ma hoidsin ka kulludes kōhhe kattukse pole, ja kui harja peale sain, pōrasin puusse tullemä.“ Ja et kōl iggamees mõistis, et se tūhhi kiitleminne olli, ei jõudnud siiski kēgi temma suud finni sulguda, waid surem hulk läks ärra ja mõtles wist isseenneses: ennā, suur imme-tōō sünnib meie Jummalast, agga teine imme-assi sünnib pōrasest innimesest. Se pōrab wanna sannagi ümber, mis muido ütles: „kōrkus kōib langemisse eel.“ Siin olli ommeti langemist kōl agga siiski weel ennam kōrkust, ja langemisse jārrelgi weel. Agga wanna sanna pididi siiski tōeks jama: kōrkus kōib ikka weel langemisse eel. Sest selle kōrkusse jārrel tuli ka weel üks teine, ja raskem langeminne. Sest need mehhed, kes weel senna jaid, ütlesid wiimaks ka: „Noh, ollid kōl wah-

wa mees, agga mis sa tühja fiitled, sur-
ma suus ifka ollid, ja hirmo täis ollid ka
kül, se paistab so filmist; nüüdki veel
ollid ni kahwatanud kui surnud; tulle ärra,
jättame waidlemist, ja otsime enneminne
kehvale toetust, tulle meiega kõrtsi." Ja
nemmad läksid. Ja sõbrade rohked annid
jõudsid kül pea temma kahwatand palgeid
jälle punnetada. Agga ei nende kelaminne
jõudnud temma süddant allandada, egga
temma jutto waigistada, waid ta mõttis
weel uut surustamisse joont, sest et kõrt-
sist jälle rahwast leidis, kes küsis ja ku-
las, ja immes panni, ja kes ka ei tead-
nud, et Jummalale tulles au anda, waid
ifka agga õnne ja juhtumist kiitsid. Siis ta
rakis peale, senni kui ta pea sojaks ja
keel fangeks jäi, ja ta sannad ka nendegi
melest wimaks ni jõlledaks läksid et nem-
mad fojo ruttasid ja tedda senna jät-
sid, kus ta wähhä aja pärrast ahjo pingile
maggama jäi. Agga kes teab: näggi ta
kukkumist unnes, wõi et ta jälle sedda

luggu rakis ja näitas kuida ta kättega
puoksi püüdnud; agga ta põris maggades
eddasi ja taggasi, ja laotas kässi, ja —
kukkus pingilt mahha ja olli surnud! —
Ja se olli se teine langeminne, kelle eel
olli kõrkus käind. Jummal olli omma
wäggewa käega innimesse ellusse ja terwe
hoidnud, kui ta surest kõrgest kukkus, sest
iggaüks wõib kül arvata, kui pea temma
seal olleks wõinud surma hopi sada, ja et
se tõeste üks immesässi olli, et ta ellusse
jäi. Agga innimesse uhke ja tannamatta
meel ei tahtnud mitte tõele tunnistust anda
egga Jummalale au, ei holind sest ar-
must mis temmale olli sündind, waid jul-
ges surustada ja häbbematta wallega fi-
telda, kui olleks se temma omma tarkus
olnud. Oh, meie ei jõuagi mitte ennast
omma holega hädda ja willetsusse eest
hoida, kui meie tassast teed käime, ja
rahholiste ommas toas ellame, nenda kui
sestammast mehhest näme, et ta pingilt
surnuks kukkus, — kuida peaksime meie

siis jõudma omma ello hoida ja üllespidada äkkilises hädas ja raskest kitsikuses, mis teadmatta meie peale tulleb! Sedda mõib ükspäinis se, kelle sanna ka merri ja tuled kuulwad ja kes keif juuksekarwad meie peas ärraluggend, ja meie süddame mõtted io kaugelt ärratunneb, ja keif asjad on ette seadnud. Meie silma ees näitab mitto asja hopis seggane, et ei keige targemki ei mõi arro sada, miks se nenda sünnib ja ei mitte teist wiisi, agga temma silm näab keif selgeste, temma jõuab keif nenda seada, et se meile heaks tulleb, ja meid kahjo ja willetsusse eest hoiab. Ja kui siis temma nõu ilmub, siis wast tunneme meie, kuidas temma meid otse kätpeidi tallotand.

Misuggust luggu Jummalas awalikkust abbist ja hoidmisest, mis meie maal, Tallinnas, on sündinud, juttustab meile üks wanna, wägga aumäär ja ustarw Praua. Temma omma pärrast on üks kaunis ja uhke maja Tallinnas toom peal,

förge kalso sõrwa peal seismas. Seal sündis nüüd, rakis aus Praua, kas kolme kümne aasta eest, ehk ennemaltki weel, et sedda maja wäljapoolt müri ueste pididi krehwitama ja walgeks tehtama. Ja selle tõle ollid mürisepad tellitud, kes ka julgeste kardetawa tõle hakkasid, sest et se nende toitja olli, ja et Jummalas peale lootsid, kes ka sealgi jõuab hoida nenda kui iggas kohhas. Agga siiski ühhel päwal üks mees nende seast kaebas teistele, et kartlikkud mõtted tedda waewawad, ni kui peaks üks suur õnnetus temmale tanna sündima. „Mis sul siis wigga? küsisid seltsimehed, kas olled haige; mõi kardad ennast kuffuma? siis tulle enneminne kohhe tellingi pealt mahha ja minne kojo.“ „Ei mitte,“ ütles temma, „minna ollen terve, ja omma pärrast ma ei kardagi, agga laste pärrast on mo südda raske, et kül nemmadki terweks jäid, kui kotto tul- lin, agga minno naene olli pissut haige. Siiski ka temma pärrast ma ei kardagi, ja

temma issegi ei pannud omma haigust mikski, ja lotis et se pawa peale temmast lahkeb." „Noh, mis sa siis tühja murega ennast waemad, ütles sõbber jälle, isse seisad kitsa kikuwa laua peal, ja kufkumist sa ei karda, naene jäi haigeks ja temma parrast jõuad murreta olla, ja kardad laste parrast, kes koddos toas paigal ja terwed on." „Se on küll tõssi, ütles mees, agga siiski, kes teab, kui ka minna isse tanna siit peaksin alla kuffuma, eks se siis ka mõeduks minno lastele, siis nemmad olleksid jo waesed lapsed, ja willets põlli peagi nende kões." — Ja sesamma murrelinne mõtte hakkas tedda ikke ennam ja ennam waewama, ja wähhä aja parrast ütles ta jälle: „Ei se jätta mind rahhule, ma lähhen kojo watama, kes teab miks se waewaja mõtte mind peab tihhutama! Ehk pöggänen isse hirmsa äktilisse surma eest, ehk jõuan teist aidata." Ja karmeste ronnis ta tellingilt mahha, panni omma tõriistad kões ja tõmbas kuu

selga, ja ruttas kojo pole. Agga toom pealt alla miñnes olli temmal hea tuf teed, enne kui ta allewisse sai, selle majakesse jure kus temma ommaksed üris elasid. Ja meie jõuame ni kaua ka järrele wadata, kuida nemmad seal ollid, ja mis rahwas naad on. Emma haigus olli jo ennamiste ärralahkud, siiski ta ei ussai dand weel õue minna, waid istus omma keige pissema lapse kätki jures ja teggi omma tööd. Agga wannemal lapsel — üks terrane poisike, wie ehk kuu aastane — jäi kitsikus toas aeg wägga iggawaks, sest mis ta ial kätte wöttis, ikka emma kelis keik kopputamist ja kolkistamist, üteldes „wennake ehmatab ja ärkab ülles." Agga poisi mele tulli warsti hea nõu: ta läks emma jure, hakkas kaela ja pallus: „Emmake lasse ma lähhän õue, mängin howis, siis polle sinnul tulli minnoga." Ja emma sillitas kädga lapse pead ja manitses tedda weel korra, et ta agga ühtegi kurtja egga wallatust ei piddand teg

gema, ja andis siis lubba minna. Ja poisike ei olnud ka mitte üks tigege egga sannakuulmatta laps, waid keif rahwas majas armastasid tedda, ja koddanif, kelle parralt maja olli, sallis ka hea melega, et ta howis temma sure sikkoga mangis. Selle ellajaga olli laps jubba teisel suil tuttamaks saand, ja tedda ni waggaseks oppetand, et ta julgeste ta pikka habbet ja furi sarwi katsus, ta kaela fratsis, ja wi maks ta selgagi ronnis ja ratsa temmaga soitis. Ja rahwas, kes sedda naggi, ei kartnud ka ial ennam lapse parrast, sest et si temmale furja ei teind, waid lastis ennast weel pealegi sarwist juhtida nenda kui poisike tahtis, ja soitis wahhest moda due temmaga, fenni kui mollemad pallawaks said ja arrawassisid. Siis heitsid ka jalle mollemad kormo seina are puhkama, ja moistlik ja hea suddamega poisike ei teinud ka sikkule ial liga, egga arritand egga tullitand tedda wallatusse parrast, waid andis temmale mitto korda omma

ennese leiwa tuffi poleks. Sedda wisi oppis ellajas last armastama ja hoidis temma jure, ja kais ta jarrel, ja kissetas tedda tagga kui laps treppides ulles omma tuppä laks. Se olli nuud sui; agga talwe ei sanud laps due, ja nuud olli temmal weikeses toas warsi aeg iggaw, ja ta otis ja leidis ka, ommale parrajat mangimisse rumi. Se olli poningil. Seal kuuwatas emma marga pessa, mis ta ommale, ehk ka teistele rahha parrast olli pesnud, sest se olli temmale õige kae parrast, kühhe omma toa uksest astudes olli temma seal, ja poeg tuli temma jarrele ja leidis sealt sure selge akna, mis walget kül andis, ja rumi olli ka heaste. Ja et seal ka kulumastki hadda ei olnud karta, siis ei keland emma tedda ka ial senna minnemast: Ja kui poisike leidis, et ta sealt aknast wõis nähha, kui issa kajo tuli, siis laks ta ka parrast sui ajal õhtul ikka senna, ja otas seal kunni issa piddi tulles, ja kui ta tedda sai näinud,

siis jooksis ta ruttuste ja jõudis, kui issa hõimarravast sisse astus, temma wasto, ja poja rõmus terretaminne oli ka issa süddame rõõm. Agga nüüd selsammal enne nimmetud päwal, sel ajal kui ei emma egga lapsed weel mõelnud issa koojutullemisse peale, sest et päaw weel kõrges olli, siis läks poeg nenda kui ta emma käest sedda lubba olli sanud, hõwi ja mængis seal õppind wiisi järrele, sõitis wahhe ratsa sikk seljas ja läks siis jälle temmaga päwararjo puhkama. Korraga läks paks pilwe päwa ette; „wata,“ ütles laps sikko wasto, „meie same tanna weel wihma, siis on meie sõit otsas, siis minna pean tuppaminnema, ja sinna lauta, sest tubba sul ei olle. Agga peaksid sinna teadma, mis hea warjulinne mængimisse koht minnul on, põningil! Peaage ni walge kui tubba ja rumi kü, seal sünniks sõitagi; oh, tulle õige ma wiin sind ka senna.“ Ja pois läks ele treppidest ülles, ja siit jalla peal temma järrele. Ni julgetis olli ellajas laind et ta

ka sedda õppimatta teed kartuseta lapsel järrel käis. Ja poisikesse süddamesse ei tulnud kartust, egga tulnud ta mele, et se ei piddand õige ollema mis ta teggi, waid olli rõmo täis, et se temmale ni hästi korda läks, ja ni kui olleks ta ühhe hea sõbra ommal wõeraks saand, kitis ja näistas temma sikkule keif, mis temma omma melest hea olli. Agga mis murre wae wab issa süddant? — Oh rutta, rutta, jõua liggemale! — Sest nüüd läks poeg sikko selga ja sõitis põningil ümber ringi, ja meel olli hea kui ta hästi jooksis. Agga ellaja werri sai wägga pallawaks, ja ringijooksmisest ta pea hakkas ümber käima, ta kartis wõeras kohhas ja kindlas rumis. Silmad põllewad, ta lõõtsub ja puhhub, ja nüüd ta põrab pea jälle afna pole, ja walget nähhes jookseb kermeste kui lind lendab wasto afnat, rutud lähewad kollisedes karki, ja siit fargab fissentawo lapsaga põningi lugist alla! — Agga wata nüüd Jummal armosead.

mist! Selsammal silmapilgul tuli ka isä jooksates ulitsast alla, ja jäi sikk ja lapse küssendamisse häelt kuuldes seisma, ja watas üles, ja jõudis, omma tuggewa töö-
põlle õigel silmapilgul ülestõstes omma poega ennese rüppe wasto wõtta ja nenda surma hopi temmast ärrakeelda. Sest si-
kuffus ulitsa peale mahha surnuks ja rus-
suks! — Agga isä kandis omma last
ommas süles tuppä ja seal wast kulis
emma, kui liggi temmale suur kurbdus olli
olnud, ja kui heldeste Jummal sedda tem-
mast olli ärrakeelnud. Ja isä teadis
nõud, kust se häddalinne mõtte temmale
olli tulnud ja rakis ja kitis teisel päwal,
ja iggal ajal weel sedda armo, mis tem-
male sündinud! Nenda sago Jummal
meid kõiäi aitama, ja keige meie hädda
ja willetsussele nisuggust otsa tehha, et meie
pärast weel tedda peame kiitma, üteldes:

„Ja on keit wägga hästi teind,

Ja keit jo enne ärra näind,

Au meie Jummalale!“

Lisсанди.

Õia kümme tõmest.

Wannaperre on hea tüf küllast ärra, ja
sedda armsam on naber, kes külmast ja
tulest ei holi, ja õhtuti senna tulles widde-
wikku piddama. Paksus ahjus raksuwad
männakäbbid ja kaddakad, lapsed küffita-
wad ahjo su ees, ja otawad waiksest, mis
jutto ommeti tänna wanna Jaak hakkab
ajama, et ta ni kaua, pea pappä ja mam-
ma, ja pea omma sapa otsa peale wa-
tab. Jaak olli wanna wäljateninud mõisa
küt, kes õnsa pärrisherraga saksamaal käi-
nud, ja otsato paljo kõiäi suggu juttusi
teadis, et iggaüks tedda sellepärrnst ar-
mastas, kõiageennamist agga lapsed, sest

nisuggusi kenna ennemuistseid juttusi, kui temma neile rakis, ei teand fegi.

Perremees panni jo teist ferd tubbakast pipo ja fitis jälle Jago wasto. Noor perrenaene watas ikka weel alt fulmo ja wastas järsko, kui fegi tedda küssis. Teised naisterahwad teggid tööd, agga noor naene piddas käd sülles, ja wofki rattas lihus arwalt. Wanna Jaak teadis et Eiso, nenda hüüti norikud, olli rikka perrenaese ainus tüttar olnud, ja weel ei wöind sedda endist head põlwe ärraunnustada, kus temma emma üks kōif majatööd olli murret-senud, ja hel tütreke ei prukind omma walged näppud wofki jures ärrawässitada. Sellepärrast olli wanna Jaak ni waid, ta teadis: üks hea ndu on kui wihha rohhi lapsese, ei laps tedda wasta ei wōtta, kui se temmale õige wiisiga ja õigel ajal ei sa antud.

Wimaks küssisid lapsed: Wist sa tul-
letad üht ennemuistseid jutto mele, et sa
nenda kaua järrele mõtled? ja hakkasid

tedda palluma, et ta sedda jutto rakis. Ei seal wöind ennam parrata, ei annud nemmad wannamehhele rahho, ja Jaak hakkas peale:

Se jut, mis ma teile tahhan rakida on minno emmaemmaga sündinud. Kõl teie issa mäletab weel wanna weskü Anne. Temma olli wannaaego üks wägga priske illus ja rõõmsa melega innimenne, agga kahjo, ta olli ainus laps, ja temma issal olli ennam wõlgo kui sisse tullemist. Ed olli ränk ja noor tüdruk tüddines wimaks nenda tööst ärra, et ta käd sülle panni, ja ennam järrele mõtles, kuddas wiisi kōif tööd wõiks forraga tehha.

Üks päaw istus temma jälle ukse ees, käd põlle al, ja kaebas:

Jummal anna andeks! mis minna waene loom pean ni paljo waewa näggema, paljo ennam kui keif teised küllatrüdrufud. O-
leks ma ka karmem kui päike, ussinam
kui wessi, ja wäggewam kui tulli, ommeti
ei ma saaks kōif tööd tehha, mis majas

tarwis on. Oh tulleks ommeti üks noid, wõi mu nisuggune asjamees ja fergitaks minno põlwe!

Siin on, mis sa sowid! ütles korraga kegi, temma selja tagga, ja korraga seisis tüdruk ees üks weike wanna naene, keppe najal, näggo ni weider kui konna näggo, ja kõi se innimenne ni immelik, et ta isse enneses mõtles: Ei se kü saaks meest, ja olleks temmal ka sällites tuffatid.

Ma tullen sinno abbiks, ütles wanna moor, ma kuulsin sinno kaebamist, ja toon sul middagid sinno kurwa mele wasto. Waat siin on 10 tõmeest: Igga kaks on parimehhed. Need paksamad ja lühhemad on rammusemad, agga selle wasto on need penemad ja pikkemad ka karmem ja targem. Need mõistawad kedrada, kud-
duda, ja mis ial majas tarwis tehha, kui sinna neid agga kassid, muido ei nemmad liguta ennast.

Kus nemmad siis on? küsis ta rõõmsa melega.

Kohhe pead sa neid kätte sama, ütles noid. Waat, kõi 10 meest ei wõi sa ommeti mitte igga kohha omma kasa wõtta, sellepärast tahhan ma igga ühe neist ühe sinno sõrme sisse nõidada. Wanna moor sõssises kohhe paar sõnna üle igga sõrme, ja silmapilk tundis ta, et sõrmed kippusid wäggise tõõd teggema, ni karmest ja ussinast, et ta isse immeks panni.

Wanna noid agga ütles: Kas nääd, armas laps, mis häid finki sa olled sa-
nud, nüüd walwa ja panne tähhele, et sa omma tõmeestele ifka küllalt tõõd annad, kü sa siis nääd, et igga tõ, kedda sa sureks pead, ja wägga rängaks arwad, ni karmest eddasi lähheb, et sa wimaks ennast omma ennese ees häbbened ja ialgi ennam käd tõ eest põlle alla kattad.

Sest sadik lõppetaks Jaak omma jutto, on kõi meie maja õn ja rahho meie 10 näppode sisse nõitud.

Eiso näggo lõi järeko punnaseks, ja noor naene ei teand, kuhho omma silmad

ärä petta. Perremees ja Jaak pilkasid
silmi, kōik verre oli waid, — iggal ühhel
ommad mõtted. Agga waat, ei olnud
weel poolt tundi möda lainud, jo Eiso
wot wurrises ja warrises et lust oli nähha,
ja weel rõõmsam oli temma lahke näggo
peale wadata.

India=ma roog.

India=ma funningas tarwitas häid adri-
ja kuppolaskjaid ja kirjotas sellepärast Hol-
landia=male, et 10 nisuggust noort ammeti
meest saaks temmale wähasadetud. Nende
hulkas reisis 1688 aastal Zuhhan Tam-
berger sinna ja oli ni õnnelik, et pea fun-
ningas isse ja kōik ülleamad rigiwallitsejad
temma jures abbi otsisid, nenda et ta
lühikesse ajaga selle rikka ma sees suurt
warra ommale wois kōkko korjata. Nenda
wist oli mõnni aasta möda lainud. Zuh-
han oli jo fulus ja rikkas mees, agga
ommeti hakkas temma omma kōjo taggasi
ihaldama. Üksford olli funningas wägga
lahke temma wasto, siis Zuhhan wõttis
julgust süddamesse, ja pallus ennast kōjo
taggasi. Kunningas andis ka kōhhe lubba

reisida, agga pärris, et ta wist piddi jälle India-male taggasi tulles. Üks laewa-hulk oli just reisi tarwis Hollandia-male walmis, ja Zuhhan seati seenna peale üllem-tohtreks; sellepärrast ta piddi essite weel mõnni päaw rohtusi ja plaastreid reisi tarwis walmistama, agga pea oli kõik töö tehtud ja Zuhhan purjutas omma pole.

Kui temma omma linna oli taggasi tulnud tahtis ta omma suggulasi läbbi-katsuda, kas naad tedda weel peaks mälletama ja läks wanna sandi rides essite omma wannema õe jure. Odde tundis küll Zuhhanit agga wastas temma terretamisest peale: et wend jo ammo India-maal surnud, ja et temma tedda foggoni ei tunne. Norema õe jures ta sai koera wisi uksest wälja wissatud. Sedda mõda piddasid õeksed agga ommeti nõu, kudda nemmad temmast lahti saaks, sest temmal oli wannemarte pärrandussest weel midda-git sada. Wimaiks pandi rahha kofko ja

said wennale ued rided sadetud, et temma ommeti rahwa ees suggulastele hääbi ei teeks. Agga Zuhhan satis rided taggasi, — ei tahtnud temma foggoni ühtigi õeks-este kääst, — muud kui pallus neid omma meestega omma jure teiseks päwaks lõuneks, et wõiks neid ühhe kalli India-ma roaga wasto wõtta. Sed tullid, Zuhhan terretas neid uhkes kallis rides, ja pallus neid kõli. Seal seisis jo kattel tulle ja Zuhhan wislas ühhe kasti seest üks plaaster teise järrele katlasse. Pea hakkas kõik kõõk hirmsaste haisema ja õed kippusid wandudes wälja. Siis tõstis Zuhhan üks kulbi täis katlast wälja, ja kallas laua peale, ja ütles naerdes: „Katsuge armsad õeksed minno kallist India-ma roga!“ Oh kudda nende silmad lahti siis kukkusid, kõik se plaaster oli kallid diamandi kiwina täis, mis paljo kallim weel kui kuld on. Temma oli neid plaastrede sisse katnud, et India-maalt oli keltatud neid wälja widdada. Küll nüüd Zuhhan

sai armsaks wennaks ja igga wisi melita-
tud. Zemma agga ei lausund sõnna ja
jõi nende jure ellama, sest ta tundis inni-
meste süddamed ja olli üks wagga ja õige
ristiinnimenne.

Teadaandmine:

Kaupmees Rahwtali jures Talliinas ja
Tartus on Eesti-kele wisi-ramatud sada.
